

2020

6

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4

“งานวิจัย และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน”
“Research and Innovation for the Development
of Society toward Sustainability”

ประชุมวิชาการผ่านระบบออนไลน์ วันที่ 26 เมษายน 2563 เวลา 09.00 – 17.45 น.

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
“งานวิจัย และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน”

THE EIGHTH NATIONAL SYMPOSIUM AND THE FOURTH INTERNATIONAL SYMPOSIUM
BANGKOKTHONBURI UNIVERSITY
“RESEARCH AND INNOVATION FOR THE DEVELOPMENT
OF SOCIETY TOWARD SUSTAINABILITY”

ประชุมวิชาการผ่านระบบออนไลน์
วันอาทิตย์ที่ 26 เมษายน 2563

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีร่วมกับ

สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

การกีฬาแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

KENT STATE UNIVERSITY

GUIZHOU NORMAL UNIVERSITY

RIGA TECHNICAL UNIVERSITY

BAUMAN MOSCOW STATE TECHNICAL UNIVERSITY

สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์

FO GUANG UNIVERSITY

UNIVERSITAS NEGERI MEDAN

WESTERN SYDNEY UNIVERSITY

กลุ่มสาขาวิชาที่นำเสนอผลงานวิจัยทั้งภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์

- กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
- กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- กลุ่มสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

คำนำ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่เน้นการเพิ่มพูนองค์ความรู้ด้านวิชาการ โดยการส่งเสริมนักวิจัย นักวิชาการ รวมถึงนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาให้เกิดการสร้างและพัฒนา ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ทั้งในระดับชุมชน และระดับประเทศ ที่ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์การสร้างความรู้ความเข้มแข็งทางวิชาการ และการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและเผยแพร่ความรู้ รวมทั้งยังเป็นช่องทางที่ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และสร้างความร่วมมือในการพัฒนาสหวิทยาการ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี จึงจัดให้มีการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 8 และระดับนานาชาติ ครั้งที่ 4 ผ่านระบบออนไลน์ ภายใต้หัวข้อ “งานวิจัย และนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมให้ยั่งยืน” ขึ้น ซึ่งการประชุมดังกล่าวนี้ ได้รับความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.), สมาคมนักวิจัยแห่งประเทศไทย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, วิทยาลัยเทคโนโลยีพนมวันท์, การกีฬาแห่งประเทศไทย , Kent State University, Fo Guang University, Guizhou Normal University, Universitas Negeri Medan, Bauman Moscow State Technical University, Riga Technical University, Western Sydney University

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรีมุ่งหวังว่าการจัดประชุมวิชาการครั้งนี้ จะเป็นโอกาสในการสร้างองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาสหวิทยาการหลากหลายสาขาวิชา และนำไปสู่การพัฒนาวิชาการความรู้ที่ดีต่อไปในอนาคต

(รองศาสตราจารย์ ดร.บังอร เบ็ญจาธิกุล)
อธิการบดี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

สารบัญ

การนำเสนอผลงานวิจัย

หน้า

กลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์

37	ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม Social Welfare Needs of The Elderly in Bangtoei Sub-District, Sam Pharn District, Nakhon Pathom Province. กัญญาณัฐ ไพคำ, วรางคนา โพธิ์รักษ์ และณัฐวรรณ สาสึงห์.....	337
38	การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบลบางเตย อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม Personnel Administration of Bangtoei Subdistrict Administration Organization, Sam Pharn District, Nakhon Pathom Province. กัญญาณัฐ ไพคำ, ญาติมา นุชแดง.....	347
39	การบริหารจัดการตามแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ.2560 – พ.ศ.2562) ของเทศบาลเมืองบึงยี่โถ อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี The Management of The Three Year Development Plan (2017 - 2019) of Omni City Bueng Yitho Municipality District, Thanyaburi District, Pathumthani Province. กัญญาณัฐ ไพคำ	358
40	กระบวนการสร้างความผูกพันต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลเมืองมุกดาหาร จังหวัดมุกดาหาร The process of creating a commitment to the local government OrganizationMukdahan Municipality. พีระ จันทร, จีราพร สุขารมย์ และณัฐพล พรหมวิชา	367
41	การมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้บริการด้านสาธารณสุข ต.ดอนตาล อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร Community Participation in Providing Health Services in Dontan Sub-District,Don Tan District,Mukdahan Province. วรรณิ ลีอรัตนองค์ชัย, ปณณชัตต์ ต้นบุญเสริม และจิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์....	375

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการให้บริการด้านสาธารณสุข

ต.ดอนตาล อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร

Community Participation in Providing Health Services in Dontan Sub-District, Don Tan District, Mukdahan Province.

วรรณิ ลือรัตนองค์ชัย¹, ปณณทัต ตันบุญเสริม² และจิตต์ ศรีโยหะ มุกดาธนพงศ์³

Wannee Luerattanathongchi¹, Andpannathat Tantiboonserm²

and Chit Sriyo Mukdathanapong³

สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ โทร.0897891230

Branch:Public Administration Faculty of Political Science Tell. 0897891230

e-mail :Jid.srimukda1999@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งเน้นศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการให้บริการสาธารณสุข ได้นำเสนอความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันของ อสม.และหน่วยงานของท้องถิ่น ในการเคลื่อนที่ของขบวนการ อสม.ว่าอยู่ในพื้นที่แห่งความสัมพันธ์นี้อย่างไร กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นของ อสม. จากหน่วยงานที่เกิดจากการจัดตั้งของหน่วยราชการส่วนกลาง ผ่านการขับเคลื่อนของราชการส่วนภูมิภาค และเคลื่อนย้ายสู่อำนาจจากการกระจายอำนาจมาทำงานร่วมกันกับ อปท. ในพื้นที่ หน่วยงานที่เกิดจากการใช้อำนาจจากส่วนกลางมีการเรียนรู้และพัฒนาองค์กรในท้องถิ่นนั้นได้อย่างไร การศึกษาครั้งนี้ชี้ให้เห็นถึงการพัฒนาทางการของกลุ่ม อสม. ซึ่งสามารถเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอำนาจทางการเมืองแต่การเมืองไม่สามารถเข้ามาแทรกแซง ตรงกันข้าม อสม. นั้นสามารถรวมพลังเป็นแรงผลักดันทางการเมืองใช้การเมืองผลักดันนโยบายในการให้บริการต่างๆจนเกิดประโยชน์แก่ชุมชนจนทำให้ อสม. กลายมาเป็นภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง การมีส่วนร่วมของ อสม.และหน่วยงานต่างๆในท้องถิ่นและส่วนกลางทั้งระดับบนและแนวราบล้วนเป็นไปด้วยดีจากความเสียสละและอุทิศตนของสมาชิก อสม. เพื่อการให้บริการด้านต่างๆแก่สาธารณะ เป็นส่วนเติมเต็มการให้บริการสาธารณสุขของการปกครองส่วนท้องถิ่นและส่วนภูมิภาคเป็นอย่างดี

คำสำคัญ: องค์กรท้องถิ่น, อาสาสมัคร, ภาคประชาสังคม

Abstract

This research focuses on the process of public participation in the management of health services. Present the current relationship of Volunteers and local agencies In the movement of the movement How to do it in the area of this relationship. Learning process of the volunteers. From the departments resulting from the

establishment of a central government unit Through the driving of the provincial government And move to power from decentralization to work together with local authorities in the area How did the agencies that exercise power from centralize learn and develop local organizations. This study indicates the official development of the Volunteers, which can learn to live with political power, but politics can not interfere. On the contrary, the volunteers can combine political power as a driving force Policies for providing services to the benefit of the community that cause as much as Became a strong civil society The involvement of the volunteers And various local and central agencies, both upper and horizontal, all went well from the sacrifice and dedication of members of the Health Volunteers.To provide various services to the public It is a good complement to the public service of the local and regional government.

Keyword: local organizations, Volunteers, Civil society

บทนำ

จากในปัจจุบันพบว่าการทำงานของราชการส่วนภูมิภาคและส่วนกลางไม่สามารถตอบโจทย์ของประชาชนได้เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการรวมทั้งที่สำคัญคือ ชุมชนท้องถิ่นแต่ละพื้นที่มีความแตกต่างกันทั้งลักษณะของ ความเชื่อ วัฒนธรรม ภูมิประเทศ ภาษา ศาสนา ทำให้การสั่งการจากส่วนกลางนั้นไม่สามารถตอบโจทย์ของท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าที่ควรในการให้บริการสาธารณะ ต่อมาการกระจายอำนาจตามรัฐธรรมนูญ 2540 เป็นต้นมา ได้สร้างความเปลี่ยนแปลงอย่างมากมาย ในการให้อำนาจทางการปกครองต่อส่วนท้องถิ่น ถึงแม้กระนั้นก็ตามองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับมอบอำนาจมา ยังไม่สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพสมบูรณ์และครอบคลุมตรงต่อความต้องการของประชาชนได้ เนื่องจากปัจจัยหลายด้าน ทั้ง บุคลากร งบประมาณ และประสิทธิภาพของผู้บริหาร ดังนั้นท้องถิ่นจึงต้องอาศัยกลไกของภาคประชาสังคมอื่นเข้ามาช่วยในการบริหารงาน เช่น อสม. อพปร. เป็นต้น เพื่อสร้างบริการให้แก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งเนื่องจาก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สามารถดำเนินงานได้ทุกอย่างทุกอย่างเนื่องจากข้อจำกัดเรื่องบุคลากรของท้องถิ่นเองที่มีในการให้บริการสาธารณะ ทั้งความรู้เฉพาะด้าน กำลังคน กำลังเงิน ดังนั้นสิ่งที่จะสามารถช่วยให้การบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบโจทย์ความต้องการของประชาชนและยกระดับความเป็นอยู่สุขอนามัยให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นได้ต้องอาศัยภาคประชาสังคมเข้ามาช่วย ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาต้องการศึกษาถึงบทบาทหน้าที่ของ อสม. ซึ่งเป็นหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขที่มีประวัติช่วยเหลือสังคมมาอย่างยาวนาน กว่า 38 ปี จากการจัดตั้งของส่วนกลาง ถึงปัจจุบันมีการทำงานร่วมกันกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการให้บริการด้านพื้นฐานสาธารณสุขแก่ชาวบ้าน และมีการทำงาน

ร่วมกับทั้งส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ทำให้บทบาทหน้าที่ของ อสม. ในปัจจุบันที่เป็นองค์กรกึ่ง ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ในตัวเองมีความน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง จนมาสู่การศึกษาในครั้งนี้ การทำงานร่วมกันของสองหน่วยงานนี้ในการให้บริการสาธารณสุขด้านสุขภาพมีการส่งเสริมและช่วยเหลือซึ่งกันละกันอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานท้องถิ่นด้านสาธารณสุข ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในบ้านดอนตาล ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

ทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นมีความสำคัญยิ่งในการพัฒนาท้องถิ่นจนถึงการพัฒนาประเทศในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย เพราะปัจจุบันการที่ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น รัฐพยายามทำการส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น ดำเนินงานเรื่องหนึ่งเรื่องใด และเปิดโอกาสให้ประชาชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมและเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของท้องถิ่น ให้ตรงตามความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ดังนั้น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นจึงมีความสำคัญยิ่งต่อประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ เพื่อการพัฒนาให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง

หลักการสำคัญของการดำเนินการสาธารณสุขมูลฐาน 4 ข้อ

1. การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation) เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลด้านสุขภาพอนามัย เกิดมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการต่าง ๆ ชุมชนตระหนักถึงปัญหาของชุมชน และร่วมกันแก้ไขปัญหาของตนเอง

2. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม (Appropriate Technology) เทคนิควิธีการที่ใช้งานสาธารณสุขมูลฐานจะต้องง่ายๆ ไม่ซับซ้อน เหมาะสมตามสภาพของท้องถิ่นและศักยภาพของประชาชน กล่าวคือ

- 2.1 ถูกต้องตามหลักวิชาการในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ
- 2.2 ต้องเป็นที่ยอมรับของชุมชน
- 2.3 ต้องไม่เกินกำลังทางเศรษฐกิจที่จะรับได้ ทั้งระดับบุคคล ครอบครัวชุมชน และประเทศชาติ

3. การปรับบริการสาธารณสุขพื้นฐานของรัฐรองรับ (Reoriented Basic Health Service) ปรับปรุงระบบบริการของรัฐที่มีอยู่แล้วให้สามารถเชื่อมต่อ สอดคล้องและรองรับงานสาธารณสุขมูลฐานในระดับชุมชนได้เพื่อให้เกิดระบบการส่งต่อผู้ป่วยที่มีประสิทธิภาพ

4. การประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน (Intersect Oral Collaboration) เช่น หน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม ตลอดจนหน่วยงานจากภาครัฐและเอกชน

หลังจากที่องค์การอนามัยโลก ได้มีคำประกาศ Alma-Ata ซึ่งเป็นผลมาจากการประชุมระดับนานาชาติว่าด้วยการสาธารณสุขมูลฐาน เมื่อ พ.ศ.2521 ณ นครอัลมา-อตา สหภาพโซเวียต (ปัจจุบันคือ นครอัลมาตี สาธารณรัฐคาซัคสถาน) โดยกำหนดเป้าหมายสุขภาพดีถ้วนหน้าภายในปี พ.ศ.2543 และให้การสาธารณสุขมูลฐานเป็นกลยุทธ์หลักในการพัฒนาสุขภาพเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะสมาชิกขององค์การอนามัยโลก ลงนามยอมรับกฎบัตรเพื่อพัฒนาการทางสุขภาพขององค์การอนามัยโลก เมื่อ พ.ศ.2523 เพื่อใช้เป็นแผนพัฒนาสุขภาพของประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของตำนานการสาธารณสุขมูลฐานของประเทศไทย และคณะรัฐมนตรีมีมติให้บรรจุสาระสำคัญของกฎบัตรเพื่อพัฒนาการทางสุขภาพไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4(พ.ศ.2520 – พ.ศ.2524) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขจนถึงปัจจุบัน การสาธารณสุขมูลฐาน หมายถึง กลวิธีทางสาธารณสุขที่เพิ่มขึ้นมาจากระบบบริการของรัฐซึ่งมีอยู่ในระดับตำบลและหมู่บ้าน เป็นการจัดบริการสาธารณสุขแบบผสมผสาน ทั้งการรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรคและการฟื้นฟูสภาพที่ดำเนินการโดยประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงานและการประเมินผลและได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐในด้านวิชาการ ข้อมูลข่าวสาร วัสดุอุปกรณ์ การให้การศึกษาอบรม และระบบการส่งต่อโดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาชุมชนเพื่อให้ประชาชนแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง และสามารถช่วยตนเองได้ด้วยการพัฒนาสาธารณสุขให้ผสมผสานกับการพัฒนาด้านอื่น ๆ เช่น การศึกษา การเกษตร ฯลฯ กล่าวโดยสรุป การสาธารณสุขมูลฐาน เป็นแนวทางการพัฒนาสุขภาพของชุมชนที่เป็นสากล โดยให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการคิด วางแผน ดำเนินกิจกรรม เพื่อบรรเทาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนด้วยตัวชุมชนเอง และมีภาครัฐคอยให้การช่วยเหลือสนับสนุน ผลักดันให้เกิดผลสำเร็จ

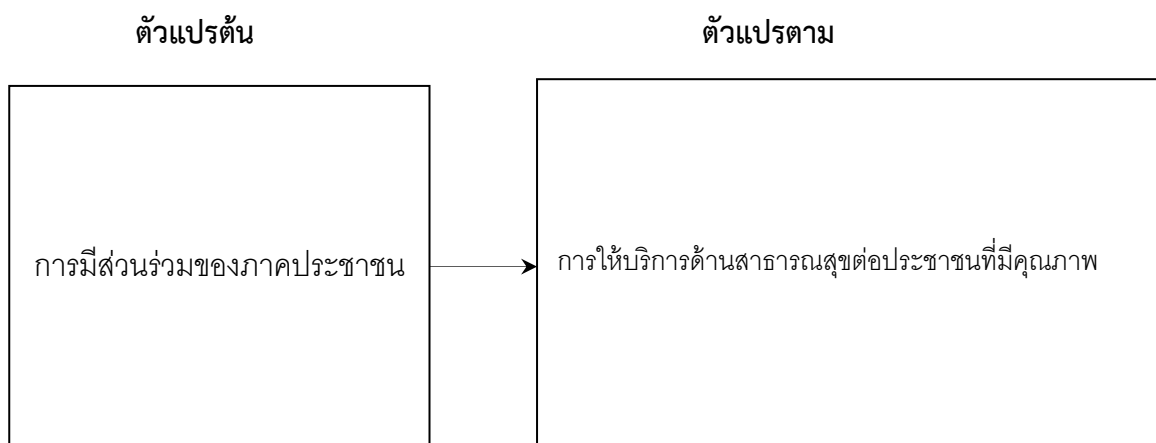
การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่อยู่ในความอำนาจการหรือในความควบคุมของ ฝ่ายปกครองที่จัดขึ้น เพื่อสนองความต้องการของประชาชน ฝ่ายปกครอง หมายถึง ฝ่ายบริหาร ที่รวมถึงข้าราชการทุกส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น ที่มีหน้าที่จะต้องจัดทำบริการสาธารณะให้แก่ประชาชน โดยมีลักษณะดังนี้ 1. เป็นกิจกรรมที่อยู่ในความควบคุมของรัฐ 2. มีวัตถุประสงค์ในการสนองความต้องการส่วนรวมของประชาชน 3. การจัดระเบียบและวิธีดำเนินการบริการสาธารณะ ย่อมแก้ไขเปลี่ยนแปลงได้เสมอ เพื่อให้เหมาะสมแก่ความจำเป็นแห่งกาลสมัย 4. ต้องจัดดำเนินการโดยสม่ำเสมอ 5.เอกชนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์จากสาธารณะเท่าเทียมกัน

การให้บริการสาธารณะ (Public Service Delivery) โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือบริการที่รัฐจัดทำขึ้นเพื่อสนองความต้องการของประชาชนโดยรวม (นันทวัฒน์ บรมานันท์, 25471; บรรจบ กาญจนกุล, 2546)

Verma (อ้างถึงใน ยุพดี ลิ้มธรุสกุล, 2541) ได้พิจารณาการให้บริการสาธารณะ ว่าเป็นกระบวนการให้บริการซึ่งมีลักษณะที่เคลื่อนไหวเป็นพลวัต โดยระบบการให้บริการที่ดีจะ เกิดขึ้นได้เมื่อหน่วยงานที่รับผิดชอบใช้ทรัพยากรและผลิตการบริการได้เป็นไปตามแผนงานและการ เข้าถึงการรับบริการจากความหมายดังกล่าวจะเป็นได้ว่าเป็นการพิจารณาโดยใช้แนวคิดเชิงระบบ (System Approach) ที่มีการพิจารณาว่าองค์กรที่มีหน้าที่ให้บริการใช้ ปัจจัยนำเข้า (Input) เข้าสู่การ ผลิต (Process) และออกมาเป็นผลผลิตหรือการบริการ (Outputs) โดยทั้งหมดจะต้องเป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ ดังนั้น การประเมินผลจะช่วยทำให้ทราบถึงผลผลิตหรือการบริการที่เกิดขึ้นว่าลักษณะเป็นเช่นไร ซึ่งจะเป็นข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) เป็นปัจจัยนำเข้าต่อไป ด้วยเหตุนี้ระบบการให้บริการสาธารณะจึงมีลักษณะที่เคลื่อนไหวเป็นพลวัตและเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

โดยสรุป การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจกรรมที่อยู่ในความอำนาจการและควบคุมของภาครัฐ หรือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือ ภาคเอกชน และดำเนินกิจกรรมด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกัน อีกทั้งยังสามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้ตามกาลเวลาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั่นเอง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ซึ่งใช้ประชากรในตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร จึงดำเนินการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง และมีส่วนร่วม โดยการสำรวจแบบมีส่วนร่วมเข้าไปสังเกตแล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างมาสัมภาษณ์ นำ

ข้อมูลมา วิเคราะห์ข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดบริการด้านสาธารณสุขของบ้านดอนตาล ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร

ผลการวิจัย

ประชาชนในพื้นที่ดอนตาลมีกระบวนการมีส่วนร่วมในการให้บริการสาธารณสุขซึ่งบทบาทหน้าที่ ดังกล่าวนั้นได้ทำงานร่วมมือกับของ อสม. ร่วมกับกับของเทศบาลนั้นจึงค่อยข้างที่ อสม. จะเข้าไปมีส่วนร่วมและเป็นที่เข้าใจกันว่างานจะเดินได้หรือมีความสมบูรณ์มีประสิทธิภาพได้กว่าเดิมต้องได้รับความร่วมมือองค์กร อสม. ในพื้นที่หมู่ 1 ในการทำงาน ในการทำงานของ อสม. ไม่ได้คำตอบแทนหรือมีก็น้อยมาก ทำให้ อสม. เป็นกลุ่มพลังทางสังคมที่สามารถขับเคลื่อนสังคมไปในทางที่ดีขึ้นได้จากสิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น กลุ่ม อสม. เมื่อมีพลังทางสังคมก็ย่อมมีการเมืองเข้ามาอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เช่นกัน ในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับจังหวัดมีการเข้ามาหากกลุ่ม อสม. เพื่อให้ทางกลุ่ม อสม. นั้นสนับสนุน เนื่องจากการเป็นพลังทางสังคมที่มีแรงในการผลักดันนโยบายต่างๆจากทางเทศบาลสูงทำให้การเข้าไปกับกลุ่มฝ่ายการเมืองไหนยอมทำให้ฝ่ายนั้นได้ประโยชน์ แต่หากกลุ่มเนื่องจากเป็นกลุ่มก้อนเดียวกันที่เหนียวแน่นสามารถกำหนดคะแนนในการเลือกตั้งได้ทุกครั้ง นั้นหมายถึง กลุ่ม อสม. ผูกโยงความสัมพันธ์กับกลุ่มอำนาจทางการเมืองเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย

การอาศัยอำนาจเพื่อต่อรองเชิงอำนาจก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่น ผ่านระบบอุปถัมภ์การช่วยเหลือซึ่งกันและกันเหมือนพี่น้องที่อาศัยในหมู่บ้านเดียวกัน เนื่องจากประวัติศาสตร์ชาติพันธุ์ที่ร่วมกันมาของคนดอนตาล ที่ชาวบ้านเป็นชนเผ่ากะเลิงมีบรรพบุรุษร่วมกัน ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์นั้นจึงเกิดขึ้นเป็นเรื่องธรรมดาอำนาจแฝงที่เกิดขึ้นนับว่าไม่ธรรมดากับการมีส่วนร่วมของ อสม. และเทศบาลความสัมพันธ์ที่ไม่สามารถแยกออกจากกันได้ของท้องถิ่นและองค์กรภาคประชาชนที่เข้มแข็งของท้องถิ่น ทำให้การทำงานของ เทศบาลอาศัยความสัมพันธ์ที่ผูกพันมาอย่างยาวนานในการประชุมผ่านกระบวนการกดดันทางการเมืองผ่านการเลือกตั้งในการเพิ่มพลังและแรงสนับสนุนของกิจกรรมที่ กลุ่ม อสม. ได้ดำเนินมาเพื่อชุมชนตลอดระยะเวลาเกือบ 20 ปี เป็นที่น่าสังเกตว่าในกลุ่ม อสม. นั้นไม่มีสมาชิกคนใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองในเทศบาลแม้แต่คนเดียว มีเพียง 1 คนที่ดำรงตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเท่านั้น นับได้ว่ากลุ่ม อสม. นั้นเป็นองค์กรภาคประชาสังคมของชุมชนที่เข้มแข็งมาอีกชุมชนหนึ่งในการให้บริการสาธารณสุขถึงแม้มีการเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องแต่ทางกลุ่ม อสม. ไม่ได้ใช้อำนาจทางการเมืองโดยตรงและไม่มีส่วนในการใช้อำนาจบริหารของท้องถิ่น แต่เป็นการขับเคลื่อนผ่านความสัมพันธ์เชิงอำนาจระบบอุปถัมภ์

อภิปรายผล

ส่วนความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับหน่วยงานอื่นๆ ที่สำคัญ คือ กระทรวงสาธารณสุข ผ่านโรงพยาบาลอำเภอหรือสาธารณสุขจังหวัด ก็จะมีการทำงานร่วมกันซึ่งเป็นหน้าที่หลักอยู่แล้วเนื่องจากภารกิจตั้งขึ้นนั้นเพื่อเป็นผู้ช่วยของเจ้าหน้าที่กระทรวงสาธารณสุขในการป้องกันโรคต่างๆและบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานให้กับชาวบ้าน เนื่องจาก อสม. ถูกจัดตั้งเพื่อช่วยงานกระทรวงสาธารณสุข

ตั้งแต่เริ่มต้นของหน่วยงานแล้วหน้าที่หลักของ อสม.ก็ทำตามคำสั่งของกระทรวงที่ออกนโยบายต่างๆ ขึ้นมา ในการเป็นฝ่ายป้องกันด้านสาธารณสุข แต่เนื่องจากในปัจจุบันการกระจายอำนาจทำให้ บทบาทที่ อสม. กระทำร่วมกันกับ กระทรวงสาธารณสุขเริ่มลดลงเรื่อยๆเนื่องจากงบประมาณต้องทำ เรื่องเบิกจ่ายและของบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้การทำงานนั้นรวมกันกับองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในภาคปฏิบัติเพื่อช่วยเหลือชาวบ้านในพื้นที่ ในทางเดียวกันการร่วมมือกันระหว่าง อสม. และหน่วยงานสาธารณสุขของจังหวัดซึ่งถือเป็นหน่วยงานหลักในการทำงานร่วมกันในการให้บริการ สาธารณสุขในพื้นที่ รวมทั้งส่วนการรับการอบรมหรือรับความรู้ทางเทคนิคในงานสาธารณสุขก็ทำ รวมกับโรงพยาบาลประจำอำเภอเช่นโครงสร้างเดิมที่มีมาแต่ดั้งเดิม การเป็นอาสาสมัครแยกกรองผู้ป่วย ที่เข้ามารับการบริการจากทางโรงพยาบาล เป็นต้น กลุ่ม อสม. ก็จะมีการจัดเวรหมุนเวียนเปลี่ยนกัน ในการเป็นผู้ช่วยในการให้บริการสาธารณสุขของโรงพยาบาลในชุมชน และบทบาทอื่นๆตามหน้าที่หรือ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ภาครัฐควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนต่อการให้บริการด้านสาธารณสุข โดยเฉพาะภาคประชาชนที่รวมกลุ่มกันและเป็นภาคประชาสังคมให้เกิดขึ้นในทุกพื้นที่
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีบทบาทในการส่งเสริมให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น และควรมี แผนการรองรับ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อกระบวนการการเกิดขึ้นของภาคประชาชน
2. อุปสรรคจากระบบราชการที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- โกวิทย์ พวงงาม. (2544). **รัฐธรรมนูญและการเลือกตั้ง**. กรุงเทพฯ : เจริญสินการพิมพ์.
- กฤตภาส อิศราพานิช. (2547). **การมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต่อการ พัฒนาท้องถิ่นศึกษากรณีจังหวัดสระบุรี.ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,**
- จิรศักดิ์ สีใจเจริญ. (2553). **การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- ณัฐแก้ว เมตตามิตรพงศ์.(2552). **การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท : กรณีศึกษา จังหวัดราชบุรี.**
- ตินปรัชาพฤทธิ.(2546). **พฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ 21. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช.

ธงชัย วงศ์ชัยสุวรรณและคณะ.(2553). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนชั้นกลาง.

กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

นภารัตน์ เจริญรัตน์.(2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่.

การค้นคว้าแบบอิสระ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการการเมืองและการปกครอง
บัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Delaney, Reback.. (2010).Participating in of the Community in the Procedure
Participates in Local Administration .DAI – A 66/07, P.2349. .,